

Niniejszy rozdział stanowi wstęp do Programu Rewitalizacji Miast. W ramach tej części dokumentu zaprezentowano cele realizacji Programu oraz elementy podejścia metodologicznego do opracowania dokumentu, w tym procesu wyboru obszarów do rewitalizacji.

1.1. WPROWADZENIE

Integralną i naturalną częścią procesów rozwojowych miast jest stały i ciągły proces przemian miejskich, łączący przedsięwzięcia infrastrukturalne z ograniczaniem niekorzystnych zjawisk społecznych, a także podejmowaniem działań w zakresie kultury oraz poprawy stanu środowiska. Rewitalizacja obejmuje kompleksowe działania podejmowane na terenach miasta, zwłaszcza w starych dzielnicach, zdegradowanych pod względem przestrzennym, społecznym, gospodarczym, estetycznym, infrastrukturalnym, komunikacyjnym i funkcjonalnym. Stanowi ona istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, gdyż prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty. Poprawa jakości życia rozumiana jest tu jako zapewnienie bezpieczeństwa, godziwych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, warunków kształcenia, poprawy stanu środowiska naturalnego i kulturowego, przywrócenia ładu w przestrzeni miejskiej, wzrostu aktywności gospodarczej oraz odbudowy więzi społecznych. Proces ten powinien mieć skoordynowany charakter i być przeprowadzony zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, skutecznie integrując aspekty społeczne, przestrzenne, ekonomiczne, kulturalne, budowlano-inwestycyjne i ekologiczne w ramach określonego celu¹.

Pojęcie „rewitalizacja” pochodzi z języka łacińskiego, w którym termin „vitalis” oznacza „żywy”, a przedrostek „re” oznacza: „ponownie”, „znów”, co razem oznacza „ponowne ożywienie”, „przywrócenie do życia”. Przez „ożywienie/przywrócenie do życia” obszaru, dzielnicy rozumie się użytkowanie przez ludzi.

Najpełniej ideę rewitalizacji przedstawia definicja Komitetu Naukowego Instytutu Rozwoju Miast: *„rewitalizacja jest to skoordynowany proces, prowadzony wspólnie przez władzę samorządową, społeczność lokalną i innych uczestników, będący elementem polityki rozwoju i mający na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej, zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę środowiska zamieszkania oraz ochronę dziedzictwa narodowego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”².*

¹ Wszelkie projekty infrastrukturalne realizowane w ramach rewitalizacji muszą uwzględniać obowiązujące wymagania m. in.: w zakresie technologii, redukcji emisji substancji szkodliwych i energooszczędności

² K. Skalski, *Rewitalizacja miast polskich jako sposób zachowania dziedzictwa materialnego i duchowego oraz czynnik zrównoważonego rozwoju*, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2009.